

9.4.2024

MIETINTÖ

Nils Ušakovsin koskemattomuuden pidättämistä koskevasta pyynnöstä
(2023/2091(IMM))

Oikeudellisten asioiden valiokunta

Esittelijä: Gilles Lebreton

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSEHDOTUS.....	3
LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA.....	6
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA.....	7

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSEHDOTUS

Nils Ušakovsin koskemattomuuden pidättämistä koskevasta pyynnöstä (2023/2091(IMM))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 24. toukokuuta 2023 päivätyn ja Latvian tasavallan valtakunnansyyttäjän samana päivänä toimittaman, Nils Ušakovsin koskemattomuuden pidättämistä koskevan pyynnön, jonka Riian syyttäjänviraston rikosoikeusosaston korruptiontorjunnan koordinoitiosaston syyttäjä on esittänyt Latvian tasavallassa vireille pantavan rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä ja josta ilmoitettiin täysistunnossa 14. kesäkuuta 2023,
 - on kuullut Nils Ušakovsia työjärjestyksen 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 olevan 8 ja 9 artiklan sekä Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta yleisillä välittömällä vaaleilla 20. syyskuuta 1976 annetun säädöksen 6 artiklan 2 kohdan,
 - ottaa huomioon Latvian perustuslain 29 ja 30 §:n,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen 21. lokakuuta 2008, 19. maaliskuuta 2010, 6. syyskuuta 2011, 17. tammikuuta 2013 ja 19. joulukuuta 2019 antamat tuomiot¹,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 5 artiklan 2 kohdan, 6 artiklan 1 kohdan ja 9 artiklan,
 - ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan mietinnön (A9-0167/2024),
- A. ottaa huomioon, että Riian syyttäjänviraston rikosoikeusosaston korruptiontorjunnan koordinoitiosaston syyttäjä pyysi latvialaisen Euroopan parlamentin jäsenen Nils Ušakovsin koskemattomuuden pidättämistä rikosoikeudellisen menettelyn panemiseksi vireille häntä vastaan sen vuoksi, että häntä epäillään rikoksesta, jossa on kyse lahjuksen ottamisesta ennen kolmannen osapuolen edun mukaista laitonta tekoa ja virka-aseman väärinkäyttämisestä, rikkomuksesta, jossa on kyse laajamittaisesta, järjestäytyneen rikollisryhmän suorittamasta omaisuuden anastamisesta toisen hallusta käyttämällä vilpillisesti hyväksi luottamusta ja huiputtamalla (petos); hänen väitetään siis virkavastuussa olleena virkamiehenä käyttäneen virka-asemaansa hyväksi ja tehneen Latvian rikoslain 177 §:n 3 momentissa ja 318 §:n 3 momentissa, 15 §:n 4 momentissa ja 320 §:n 4 momentissa tarkoitettuja tekoja, joiden tarkoituksena on ollut aiheuttaa vakavia seurauksia;

¹ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.10.2008, Marra v. De Gregorio ja Clemente, C-200/07 ja C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579, unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 19.3.2010, Gollnisch v. parlamentti, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102, unionin tuomioistuimen tuomio 6.9.2011, Patriciello, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543, unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 17.1.2013, Gollnisch v. parlamentti, T-346/11 ja T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23 sekä unionin tuomioistuimen tuomio 19.12.2019, Junqueras Vies, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

- B. ottaa huomioon, että väitetyksi Nils Ušakovs olisi 22. heinäkuuta 2017 ja 17. syyskuuta 2017 välisenä aikana Riian kaupunginjohtajana toimiessaan eli tehtävää virkavastuulla hoitaessaan sekä lisäksi edustaessaan Riian kaupunkia Riiassa toimivan kuljetusyhtiön osakkaana vaatinut minibussikuljetusyhtiön välilliseltä omistajalta lahjusta, joka vastaa 50:tä prosenttia rahamäärästä, jotka kyseinen yhtiö sai Riian kaupungilta sellaisten matkustajien kuljettamisesta, joilla olisi ollut oikeus alennuksiin kuljetusmaksuista;
- C. ottaa huomioon, että Nils Ušakovs valittiin Euroopan parlamenttiin toukokuussa 2019 pidetyissä Euroopan parlamentin vaaleissa;
- D. toteaa, että epäilty rikkomus ei liity Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 olevassa 8 artiklassa tarkoitettuihin, Nils Ušakovsin tehtäviään hoitaessaan ilmaisemiin mielipiteisiin tai äänestyksiin;
- E. ottaa huomioon, että Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyssä pöytäkirjassa N:o 7 olevassa 9 artiklassa määrätään, että Euroopan parlamentin jäsenillä on oman valtionsa alueella kansanedustajille myönnetty koskemattomuus;
- F. ottaa huomioon, että Latvian perustuslain 29 ja 30 §:ssä säädetään seuraavaa:
- ”29 §
- Saeiman jäseniä ei saa pidättää, heidän tiloissaan ei saa toteuttaa etsintää eikä heidän henkilökohtaista vapauttaan saa rajoittaa millään tavoin ilman Saeiman suostumusta.
(...)
- 30 §:n
- Ilman Saeiman suostumusta sen jäseniä vastaan ei voida aloittaa syytetoimia eikä heille voi määrätä hallinnollisia sakkoja;”
- G. ottaa huomioon, että parlamenttia ei voida rinnastaa tuomioistuimeen eikä parlamentin jäsentä voida pitää koskemattomuuden pidättämistä koskevassa menettelyssä ”syytettynä”²;
- H. ottaa huomioon, että parlamentaarisen koskemattomuuden tarkoituksena on suojella parlamenttia ja sen jäseniä oikeudenkäynneiltä, jotka liittyvät toimintaan, jota harjoitetaan hoidettaessa parlamentin jäsenten tehtäviä ja jota ei voida erottaa kyseisistä tehtävistä;
- I. ottaa huomioon, että väitteiden mukaan Nils Ušakovs ei voinut saattaa loppuun asti tätä rikosta eli lahjuksen ottamista, koska minibussikuljetusyhtiön välillinen omistaja ei ollut antanut suostumustaan näin mittavan lahjuksen maksamiseen;
- J. ottaa huomioon, että tutkinnassa ei ole voitu varmuudella määrittää, missä ja milloin väitetyt rikokset olisivat tapahtuneet;
- K. ottaa huomioon, että teot, joista Nils Ušakovsia syytetään, tapahtuivat väitetyksi vuonna 2017 ja että Latvian tasavallan valtakunnansyyttäjä toimitti koskemattomuuden

² Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 30.4.2019, Briois v. parlamentti, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

pidättämistä koskevan pyynnön vasta 23. toukokuuta 2023; toteaa, että tällaiselle viiveelle ennen toimiin ryhtymistä ei ole annettu vakuuttavaa perustetta;

- L. ottaa huomioon, että kyseisen tapauksen yhteydessä toimitettujen tietojen ja selvitysten perusteella, myös ottaen huomioon Latvian tasavallan apulaissyöttäjän antamat vastaukset hänen kanssaan käydyssä keskustelussa, menettelyä leimaavat epäselvyydet seikoista, joihin koskemattomuuden pidättämistä koskeva pyyntö perustuu, ja vakavat epäilyt, myös koskemattomuuden pidättämistä koskevan pyynnön taustalla vaikuttavista motiiveista;
 - M. ottaa huomioon, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan parlamentilla on ”laaja harkintavalta sen osalta, minkä suuntaisen päätöksen se aikoo tehdä koskemattomuuden pidättämistä (...) koskevan pyynnön johdosta, koska tällainen päätös on luonteeltaan poliittinen”³;
 - N. ottaa huomioon, että näiden konkreettisten seikkojen johdonmukaisuus herättää vakavan epäilyn mahdollisesta aikomuksesta aiheuttaa vahinkoa Nils Ušakovsin poliittiselle toiminnalle ja erityisesti hänen toiminnalleen Euroopan parlamentin jäsenenä;
 - O. ottaa huomioon, että näin ollen voidaan olettaa kyseessä olevan *fumus persecutionis* -tapaus, toisin sanoen olemassa on ”konkreettista näyttöä”⁴, jonka mukaan kyseinen kanne on pantu vireille hänen poliittisen toimintansa eli muun muassa hänen Euroopan parlamentin jäsenenä harjoittamansa toiminnan horjuttamiseksi;
1. päättää säilyttää Nils Ušakovsin koskemattomuuden;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöksen sekä asiasta vastaavan valiokunnan mietinnön viipymättä Latvian tasavallan toimivaltaiselle viranomaiselle ja Nils Ušakovsille.

³ Unionin tuomioistuimen tuomio 17.1.2013, Gollnisch, T346/11 ja T347/11, ECLI:EU:C:2013:23, 59 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö.

⁴ Unionin tuomioistuimen tuomio 17.9.2020, Troszczynski, C-12/19, ECLI:EU:C:2020:725, 26 kohta.

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA**

Esittelijä ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	8.4.2024
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 14 -: 1 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Gunnar Beck, Ibán García Del Blanco, Virginie Joron, Sergey Lagodinsky, Gilles Lebreton, Maria-Manuel Leitão-Marques, Karen Melchior, Sabrina Pignedoli, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Guy Lavocat, Antonius Manders, Nacho Sánchez Amor